

Nationalstadsparken i Borgå

Årsberättelse 2023

Årsrapport

I årsrapporten för nationalstadsparken i Borgå tar man upp hur Borgå stad har utvecklat nationalstadsparken under det senaste året. I rapporten berättas också om verksamhet som anknyter till allmänheten: hur kommuninvånarna har involverats, firande av årsdagar, kommunikation och marknadsföring. Förutom staden ordnar också många privata aktörer och organisationer tjänster, aktiviteter och evenemang i nationalstadsparken. I denna årsrapport presenteras dock endast hur staden skapar bättre förutsättningar för områdets hållbara bruk. I slutet av årsberättelsen finns information om hur nätverket av nationalstadsparkerna i Finland tillsammans har börjat öka synligheten för sina områden.

Den viktigaste planen som gäller hela NSP-området är den lagstadgade skötsel- och användningsplan. Den styr områdets skötsel, verksamhet och evenemang. Skötsel- och nyttjandeplanen för nationalstadsparken i Borgå har utarbetats i brett samarbete med markägare och kommunens invånare. Planen godkändes i Borgå stadsfullmäktige och Miljöministeriet år 2019. Skötsel- och nyttjandeplanen finns framlagt på Borgå stads webbplats, på nationalstadsparkens sidor: <https://www.porvoo.fi/porvoon-kansallisen-kaupunkipuiston-hoito-ja-kayttosuunnitelma>.

NSP-arbetsgruppen granskar planerna som gäller området och ser till att områdets användning är i linje med dess värden. NASP arbetsgruppen är en multiprofessionell arbetsgrupp under Stadsutveckling och Livskraftssektorn, och består av medlemmar från stadsinfra, stadsplanering, byggnadstillsynen, miljövården, kulturtjänster, turism och evenemang. Arbetsgruppen leds av stadsutvecklingsdirektören.

Innehållsförteckning

1	Forskningsarbete	3
2	Planläggning.....	3
3	Projekt.....	4
4	Byggande och istandsättning av rekreationsområden.....	5
5	Delaktighet och årsdagar.....	8
6	Kommunikation	8
7	Turism och marknadsföring	9
8	Kommande utveckling och verksamhet	10
9	Samarbete med andra nationalstadsparker	11

1 Forskningsarbete

Förra året gjordes flera undersökningar för de centrala områdenas delgeneralplan. Undersökningarna gav aktuell information också om nationalstadsparkens områden, natur och kulturarvsobjekt. Dessa finns framlagda på stadens webbplats:

<https://www.porvoo.fi/sv/boende-och-miljo/planlaggning/generalplan/ny-delgeneralplan-for-de-centrala-stadsomradena/> Information om NSP-området finns blandat i Naturutredningen, Objektkort för friluftsmål av riksomfattande betydelse (på finska) och Objektkartor för kulturmiljöutredningarna. Undersökningarna blev färdiga i slutet av år 2022.

Under hösten 2023 görs undersökningar om båtliv och båtplatser samt badstränder.

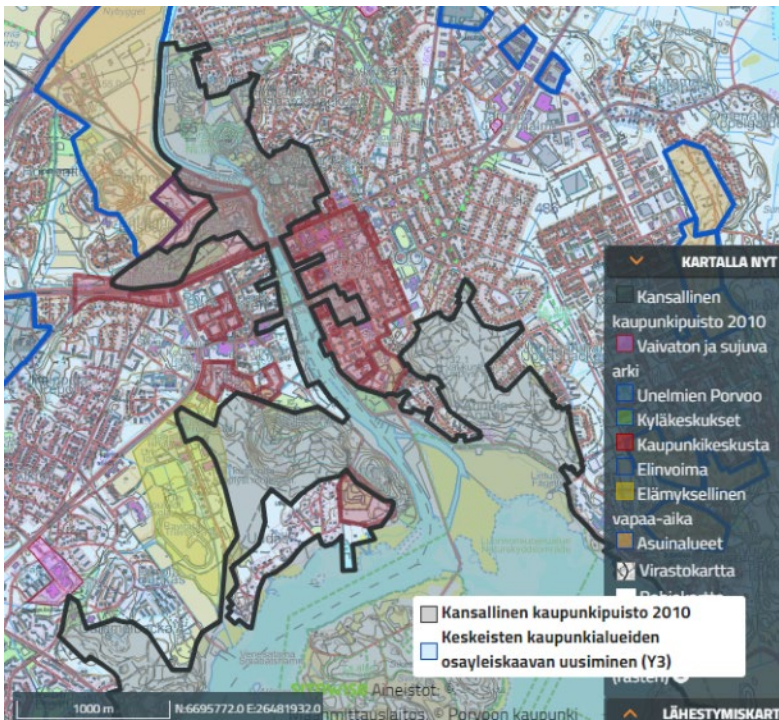
I trädgården vid J.L. Runebergs hemmuseum har man rätt ut ursprunget på trädgårdens äppelträd. Åtminstone ett av träden har Fredrika Runeberg själv korsningsavlat och planterat i trädgården. Det gamla trädet är i dåligt skick och en inhägnad har byggts för att stöda trädets stam.

2 Planläggning

Förnyande av delgeneralplanen för de centrala områdena i Borgå har framskridit från utredning till utvärdering av strukturmodeller. Strukturmodellerna med konsekvensbedömningar och en jämförelse av modellerna var framlagda på stadens webbplats 14.9–31.10.2022. Modellerna presenterades och utvärderades i en öppen workshop 15.9.2022 på Konstfabriken. Deltagarna valde sina favoriter av de presenterade modellerna. Workshopens presentation ordnades också som online-evenemang. Nationalstadsparken ligger

i mitten av området för delgeneralplanen och där finns viktiga rekreationsområden, stadsmiljö som på grund av sina historiska särdrag är ytterst viktig samt naturskyddsområden som på grund av sin naturmångfald är ytterst viktiga.

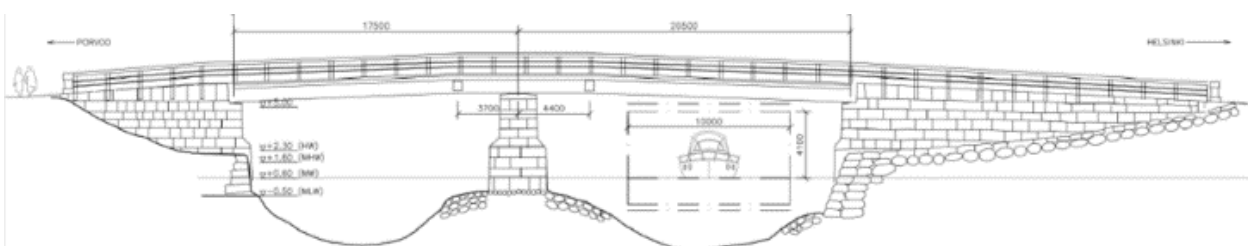
NSP-område ingår endast i stadsplaneringen för Gamla Borgå och planen för Kokon idrottscentrum (DP 563). Kokon friluftsbad och skogskanten är landskapligt och funktionellt viktiga för idrottscentret. Planutkastet var framlagt under sommaren 2023. I Gamla Borgå pågår planläggningen för hotellet Runo i kvarteret 1303 (DP 543), för Hopea-kvarteret och för Kommunhuset (DP 555). Planlägningsarbete som berör södra delen av Västra åstranden och det gamla campingområdet vid Kokonudden har börjat. Dessa kommer troligen ha endast lite NSP-område. Projektet för att utveckla stadskärnan och Empirestad-delen innefattar troligen vissa delar av åstranden, som hör till NSP-området.

Pågående detaljplanerna för Sjötul-len (DP 527), Borgå Parkgata (DP 548) samt Näse begravningsplats och gård gränsar till NSP-området. I Haiko pågår planeringen av Edel-feltsstranden (DP 542) på gamla yr-kesinstitutets området, som gränsar till Albert Edelfelts ateljémuseum. Muséet ligger på NSP-området.

3 Projekt

Planerna för ombyggnaden av bron till Gamla stan i Borgå är färdiga. I projektet ingår en tillfällig bro, en ny bro och ombyggnad av stenkonstruktionerna.

4 Byggande och istandsättning av rekreativsområden

Strandområdet vid Västra åstranden byggs fortfarande. Anne Meskanen-Barmans verk ställdes ut i August Eklöfs park som en del av konstprogrammet. Bildkonstnär Pia Sirens verk Borgå urskog ställdes ut vid Konstfabrikens strand under sommaren 2023. Under sommaren 2023 började beredningen av gästhamnen med grundarbete.

Strandremsan stabiliserades på området och vid parkens gräns, bredvid det planerade trähuskvarteret.

I Gamla Borgå reparerades och riktades stenbeläggningen som sjunkit. Syftet är att de gamla och slitna stenarna läggs tillbaka så att mönstringen av den gamla gatans yta bevaras. Läget med det gamla träbeståndet i Gamla Borgå utreddes. De gamla lönnarna som orsakar skada till grannbyggnaderna kommer fällas. På grund av motstånd från invånarna har träden inte fällts ännu.

Erosion är ett fortlöpande problem vid **Borgbackens** kanter. Erosionsskyddet vid södra sidan av Borgbacken är färdigt, men växligheten har inte spridit sig till dess yta. Inhägnaden hindrar inte människor från att röra sig i slutningen, vilket fortfarande orsakar nedslitning. På hösten kompletteras planteringarna med ängsväxter.

I **Maren** förstärktes bron för lätt trafik och gångbron som leder till Borgbacken. Strandleden vid ån har blivit populär. Många tar de nya trapporna vid södra slutningen av Borgbacken från Maren till Borgbacken, och via Prästgården till Gamla staden.

Den gamla kärrvägen vid **Telegrafberget** har istandsatts. På naturskyddsområdet är vägen inte belyst, utan ytan har reparerats i enlighet med domstolens beslut. Det gamla vägavsnittet är en del av Hamarsleden, som leder till Haiko,

och genom skogen till Tolkis. Slutdelen av Örnshamns friluftsled byggdes mellan Älvstigen och Mohikanstigen.

Motionsspåret i Kokonbacken görs rakare. Motionsspåret fick en ny rutt mellan Kokon skidcentrum, allaktivetsplanen och daghemmets lekplats. Det nuvarande motionsspåret blir under det nya parkområdet. Riktlinjerna för motionsspåret, som går genom Kokonuddens skogsmiljö, är skrivna så att motionsspåret byggs huvudsakligen över det gamla skidspåret och man faller endast några träd. De delar av motionsspåret som inte längre är i bruk formas om, och man låter dem beskogas. Man har utrett användarnas önskemål i samband med planeringsarbetet för Kokon idrottscentrum.

Holkens friluftsled har iståndsatts på södra sidan av Stormossen. Motionsspåret går på norra sidan av Ebbovägen, på naturskyddsområdet mellan Ebbovägen och Stormossen på ett klippigt och delvis försumpat skogsområde som heter Bastuberg. Motionsspåret är 2–3 meter brett, delvis täckt av stenkross delvis täckt av flis, och obelyst. På spårets yta finns förhöjningar av trädstammar och stenblock. Vid sumpmarksområdena har spåret sjunkit, blivit vått och är delvis under vatten då snön smälter på våren samt på sommaren efter regn. Den del av spåret som ska iståndsättas är cirka 800 meter lång och ligger delvis på kärret och delvis på bergkullar. Ytan på det förnyade motionsspåret kommer vara flis, och ytkonstruktionen kommer bli 3,0 m bred. Arbetet och trafiken sker på naturskyddsområde, och därför måste reparationerna och arbetet ske på den 5 meter breda filen på motionsspåret. Också trafiken och transporten bör ske där.

Konditionen av **broarna mot Svinö** blir allt sämre, och beredningen av arbetet att förstärka broarna har börjat. Vallvägen är byggd på djup lerjord med olika fyllnadsjord under 1950-talet, för lätt trafik. Tanken har varit att Svinö är en ö

och endast tidvis tillgänglig för fordon. Vägen sjunker sakta, och havet översvämmar vägen några gånger om året.

Vid Ruskis har man iståndsatt spängerna. NTM-centralen har beställt en röjning av vassen på Ruskis betesmarker. Vassen sprider sig snabbt både till de fuktiga betesmarkerna och grunda stränderna. Många av fåglarna som häckar på området trivs bäst om områdets vattenytor är låga och öppna.

Främmande arter blir allt vanligare särskilt på stränderna och på de gamla, naturliga grönområdena. I Borgbacken och Gammelbacka skogar bekämpades främmande arter både av talkodeltagare och professionella.

5 Delaktighet och årsdagar

Årsdagen för nationalstadsparken i Borgå firades 26–27.5.2023. Temat för årsdagen var Parkernas gamla träd. I stadsparken tävlade arborister om finskt mästerskap i träd-klättring. Deltagarna uppvisade sina talanger i både klättring och arbete i grenverken. Vid stadshuset ordnades ett miniseminarium, där planläggare Anne Rihtniemi-Rauh berättade om hur trädbeståndet i Runebergsparken har utvecklats under de senaste 160 åren, medan Hannele Tenhovuori, som är lektor vid museum, berättade om Stadsparkens kulturhistoria. Skogsbruksingenjör Tommi Laakkonen berättade i sin tur om hur man sköter om gamla träd, och biolog Peter von Bagh visade bilder som illustrerade vilken betydelse gamla träd i gamla parker har för stadsnaturen. Över 60 personer deltog i seminariet, och diskussionen var både livlig och entusiastisk. De gamla och månggrenade lönnarna som växer vid klipponerna i Gamla Borgå var ett brännande ämne. Lönnarna orsakar skador för de gamla byggnaderna, men skapar också ett pittoreskt grenverk.

6 Kommunikation

Vi har informerat om de centrala evenemangen och underhållsarbeten i nationalstadsparken längs med året både i stadens meddelanden och sociala medier. Meddelanden publiceras på Porvoo.fi och skilt för media. Stadens meddelanden publiceras ofta i de lokala medierna.

Vi informerade om bekämpande av främmande arter på webbplatsen och i sociala medier under sommaren ett flertal gånger. På hösten meddelades om ett nytt försök med att ta i bruk mobilapplikationen Crowd Sorsa för att hjälpa invånarna bekämpa främmande arter.

Information om hur reparationen av bron i Gamla staden har sänts regelbundet. Extra instansningar gjordes för att meddela om årsdagen i maj, särskilt i de sociala medierna. Sammanlagt nådde stadens inlägg på Facebook och Instagram 10 000 användare.

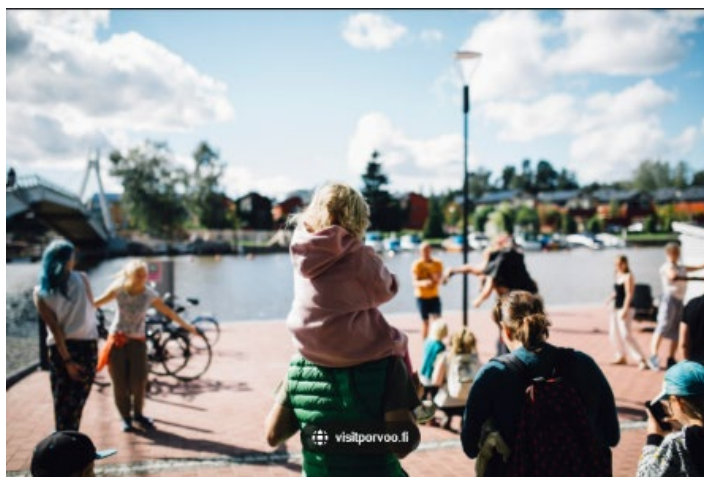
Man har meddelat brett om att höstens saneringsprojekt vid Kokonuddens friluftsområde börjar och effekterna för områdets invånare.

7 Turism och marknadsföring

Under Jukolakavlen ordnades en tävlingsstudio på torget. På programmet stod såväl idrottare som musik samt diskussion om ett Klimatsmart Jukola. Studion bestod av två tält som sattes upp på Borgå torg, och som bildade en egen helhet. Deltagarna kunde köpa mat och dryck, och få information om Borgå.

Det första evenemanget som ordnades i evenemangsparken i Kokon var Porvoon Viinijuhlat 14–15.7.2023. Sammanlagt deltog 9000 besökare i den nya tvåspråkiga festivalen. Festivalens första dag var slutsåld vid porten. Porvoon Viinijuhlat ordnas igen 12–13.7.2024.

Borgås första Åkarneval ordnades lördagen 26.8.2023 klockan 16–23 vid centrum och åstranden. Evenemanget firade det nya parkområdet vid västra åstranden. Samtidigt välkomnade den de mörknande och stämningsfulla höstkällarna efter den ljusa sommaren. Borgå Åkarneval bjöd också in andra aktörer som ville delta med program och innehåll. Åkarnevalen bjöd på intressanta evenemang, marknadsanda, musik, workshops, opera, tango och vatten- och

Ljusföreställningen Tanssivat vedet vid Borgå å. Borgnejdens musikinstitut deltog i Åkarnevalen med ett mångsidigt urval musik runt om åstranden Kulturproducent Thomas Weissman från kulturtjänsterna samarbetade med konstnärsgruppen Tip Top. På menyn stod workshops där publiken får prova på olika cirkusverktyg. Gruppens figurer gick på styltor och åkte med trampbilar runt området och skapade samtidigt en fin karnevalsstämning. Enheten för turism och evenemang marknadsförde och samordnade helheten. De producerade också föreställningen Tanssivat vedet, där ljud och ljus livade upp den mörka sommarkvällen med en imponerande lek. Vid konstfabriken uppträdde Harri Kaitila & Tango del notre med en programpunkt som producerades av Stiftelsen för Konstfabriken. De unga dansarna från Taidetehtaan tanssikoulu deltog också i kvällens magiska program.

Utredningen om att byta ruttapplikationen som staden har i bruk har börjat. Stadsguide och idrottstjänsterna har påbörjat ett försök med applikationerna Fluent Outdoor och Fluent Kunto. Applikationerna är tillgängliga både för invånare och besökare.

8 Kommande utveckling och verksamhet

Utredningen om badstranden i Maren fortsätter. Idrottstjänsterna och stadsinfra fortsätter att utreda villkoren för byggande, som föroreningar i marken, risk för översvämningar och begränsad tillgänglighet. Beslut kan fattas först när villkoren för badstranden har klargjorts, samt vad byggandet och skötseln kräver.

Ändringar kommer ske i samarbetet med Forststyrelsen angående förvaltningen av det statsägda området på Borgbacken. Man diskuterar fornminnesområdets struktur och skötsel samt hur kostnaderna uppdelas med en representant för markägaren.

Broarna och vallvägen vid Svinö är utmanande på grund av sin kondition och bärbarhet samt kostnaderna. Eftersom de är strukturer som styr hur ån strömmar har de orsakat igenväxning av vassen vid Ruskis redan i årtionden. Samtidigt har vallvägen gjort naturskyddsområdena i Svinö tillgängliga för invånarna. De erbjuder också möjlighet att öppna skärgårdsrutten till rekreationsområdena och grustagen, som formas till badstränder, i Kråkö.

En tillgänglig rutt eller fågelplattform skulle behövas vid något av strandområdena, exempelvis Ruskis pumpstation, Koddervik eller vid broarna till Svinö.

I samband med nationalstadsparken vore det bra att för en bred diskussion kring stadsnaturen och trädbestånden i kvartersområdena. Stadsgårdar och att använda trädgårdar som kolsänkor är teman i projektet CO-CARBON. Borgå stad håller på att ta i bruk en grönytefaktor, som kommer påverka grönskan, kolsänkorna och stadsnaturens mångfald när man bygger nya områden med kvartersgårdar.

Reparationerna av Gamla bron börjar antagligen nästa år.

9 Samarbete med andra nationalstadsparker

Det årliga nätverksmötet för nationalstadsparker ordnades i Åbo. Temat för dagarna var "Kultur gör gott". I Åbo har man tagit i bruk offentliga stadsutrymmen samt tomma byggnader som staden äger och skapat tillfälliga konst- och rekreationsutrymmen i dem under sommaren. I Åbo har man avtalat om att delta i de europeiska kulturmiljödagarerna år 2024, med temat Heritage of Networks, Routes and Connections (Korsningar och arv, rutter och kopplingar).

För ledningen av NSP-städer ordnas ett webinarium 17.11.2023 klockan 9–11.30. Webinariet sammankallas av Åbo stad, som firar nationalstadsparkens tionde jubileum. Målet med evenemanget är att främja dialogen mellan beslutsfattarna i städerna samt öka synligheten av nationalstadsparker och de möjligheter de erbjuder.